

Motion till riksdagen 2012/13:Ub455

av Tina Ehn m.fl. (MP)

Konst, kultur och estetik i skolan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av konsten, kulturen och estetikens roll i skolan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de estetiska ämnena ges ett obligatoriskt utrymme i gymnasieskolan.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de estetiska ämnena ska behandlas likvärdigt med traditionella kunskapsämnen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en bred satsning på elevernas kunskaper i estetiska ämnen i förskolan, grundskolan och gymnasieskolan.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en fördjupad kunskap om Skapande skolas effekter för att nå de mål som fastställs i läroplanen.¹
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka musik- och kulturskolans roll.¹

¹ Yrkandena 5 och 6 hänvisade till KrU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Kort kan man med ett annat ord säga att estetik är varseblivning. Naturligtvis går det inte att förklara ett ord med ett så stort innehåll och flera tolkningar, så enkelt. Och förmodligen skulle många inte hålla med oss. Oavsett det är avsikten i den här motionen att lyfta upp frågan om vikten av kultur, konst och estetik för oss människor i allmänhet, men framförallt och specifikt för unga människor, med fokus på barn och unga människor som tillbringar stor del av sin tid inom skolan och utbildningssystemet.

Vikten av konsten, kulturen och estetikens roll i skolan

Människan är en aktiv och skapande varelse som vill och kan ta ansvar. Människors kreativitet och vår ständiga förmåga att finna nya lösningar är en förutsättning för att vi ska nå ett långsiktigt hållbart samhälle.

Våra liv är större än att bara handla om att utbilda oss för att arbeta. Teknikutveckling och förändringar i våra livsmiljöer, allt detta gör det självklart att vi som människor behöver ges många möjligheter att möta dessa, framtidens utmaningar. Vi behöver alla verktyg till hjälp och ett klokt utbildningssystem för att kunna rustas för framtiden. Skolsystemet tenderar nu att utvecklas mot två ytterligheter där eleverna får välja mellan helt teoretiska utbildningar med minimala inslag av skapande och kreativitet, och en nästan helt praktisk utbildning, med minimala inslag av teoretiska ämnen, dock fortfarande med minimala estetiska inslag. Det är inte en önskvärd utveckling.

Kulturens ekonomiska roll växer. Enligt en EU-rapport (KEA 2006) omsätter den kulturella och kreativa sektorn mer pengar än både bilindustrin och it-industrin.

När samhället medvetet satsar på kultur som drivande kraft, som en positiv del för människors utveckling och som en kraft för samhällets utveckling, kan det dessutom ge möjligheter till en positiv ekonomisk utveckling, en spännande forskningsutveckling och mer av internationellt utbyte.

Vi vill med den här motionen belysa vikten av kultur, konst och estetik för utveckling, och de estetiska ämnens betydelse för att bidra till den livslånga bildningen och önskar att riksdagen ger regeringen detta tillkänna.

Estetiska ämnen ska behandlas likvärdigt med traditionella kunskapsämnena

Estetisk verksamhet är viktig för människors sätt att tänka, lära och uppleva sig själva och omvärlden. Vi omges ständigt av olika estetiska uttrycksformer som ger oss olika estetiska och känslomässiga upplevelser. Genom att arbeta med skapande verksamhet kan vi bearbeta intryck och utveckla vår kreativitet, nyfikenhet och skapande förmåga. Kunskaper om och i estetisk verksam-

het ökar människors möjlighet att delta i samhällets kulturliv och i annan social gemenskap.

Trots detta har de estetiska ämnena, liksom idrott och fysisk aktivitet, fått en stämpel som mindre viktiga för att nå målen i läroplanen. Det är ämnen som vi fyller några timmar av skolveckan med för att det också ska vara kul att gå till skolan, tycks det som. Men med ett sådant resonemang degraderar vi vikten av estetisk verksamhet och skapande. En modern kunskapssyn gör inte skillnad på olika kunskaper eller förmågor. En modern kunskapssyn, som borde präglade dagens skola, lyfter fram och bejakar lärandets bredd. De estetiska ämnena ska därför behandlas likvärdigt med traditionella kunskapsämnen i utvecklingen av skolväsendet. Detta ger riksdagen regeringen tillkänna.

Bred satsning på elevernas kunskaper i estetiska ämnen

Estetisk och kreativ förmåga kan, precis som skriftlig och matematisk förmåga, utvecklas och behöver kontinuerligt underhållas, stimuleras och bekräftas. Det borde därför vara självklart att alla elever ska få utvecklas på detta område. Estetiken kan också locka fram nyfikenheten på ett ämne som annars upplevs som tråkigt eller svårt. I det estetiska skapandet ökar också möjligheterna till kunskap och förståelse över de gränser som för människor och grupper ifrån varandra.

De estetiska ämnena måste behandlas likvärdigt med traditionella kunskapsämnen, men det behövs också en bredare satsning för att öka elevernas kunskaper i estetiska ämnen i förskolan, grundskolan och gymnasieskolan. En sådan satsning kan lyfta elevernas förmågor och kunskaper både i de estetiska ämnena och i skolans övriga ämnen. Det gynnar också Sveriges utveckling mot nya kreativa och innovativa höjder. Detta ger riksdagen regeringen tillkänna.

Skapande skolas effekter för att nå de mål som fastställs i läroplanen

Regeringen har infört satsningen Skapande skola för grundskolan. Kommuner och fristående skolor kan söka pengar för att erbjuda professionell kultur och konstnärlig verksamhet i skolan. Det är en i grunden bra satsning, men inte tillräcklig. Dessutom är det oklart om den leder till att skolan bättre når upp till de mål som fastställs av läroplanen. Vi vet inte heller vilka elever det är som får ta del av aktiviteter inom ramen av satsningen. Den utvärdering som gjordes av Kulturrådet 2010 visar att det finns mycket som behöver följas upp innan det går att säga om Skapande skola är en bra och gynnsam satsning eller inte. Regeringen behöver ta initiativ till fler och mer fördjupade analyser av effekterna av Skapande skola. Detta ger riksdagen regeringen tillkänna.

Fel! Okänt namn

Ge de estetiska ämnena ett obligatoriskt utrymme i gymnasieskolan

Före höstterminen 2011 fanns ett system inom de gymnasiala utbildningarna där ett av gymnasieprogrammets kärnämnen var estetisk verksamhet. Detta frångick man då man införde den nya gymnasiereformen, vilken trädde i kraft från och med höstterminen 2011. Signalerna från en sådan reform är uppenbara, estetisk verksamhet är inte ett lika viktigt ämne i regeringens kunskaps-syn.

I dagsläget är estetisk verksamhet något man kan välja som ett tillval. Ämnet är inte längre lika meritpoängsgrundande som tidigare och därmed inte ett lika viktigt. Eleverna, som i varje val behöver fundera på vilka konsekvenser det ger för fortsatta studier och möjligheten att komma in på den utbildning de vill, kommer således också att prioritera bort de estetiska ämnena. Det kommer att leda till svårigheter för skolorna att behålla behöriga och utbildade lärare inom de estetiska ämnena, vilket i sin tur riskerar att sänka kvaliteten på den estetiska undervisningen.

Gymnasieskolan är viktig och tiden i gymnasiet är en viktig tid i unga människors liv. Samhället behöver kreativa, kunniga människor med god kommunikationsförmåga. Det finns många som tror att god estetisk och kommunikativ kompetens kommer att höra till det allra viktigaste på framtidens arbetsmarknad. Kulturen och de estetiska ämnena är viktiga i det avseendet.

Inför förändringarna i gymnasiereformen uttryckte båda lärarfacken att det bör reserveras ett obligatoriskt utrymme på samtliga program för estetiska ämnen inom gymnasiet. Detta är något vi även föreslår i den här motionen. Riksdagen ger regeringen detta tillkänna.

Stärk musik- och kulturskolans roll

Den svenska kultur- och musikskolan erbjuder möjligheten för barn och ungdomar, men även vuxna, att lära sig och utvecklas inom framförallt musik i viss mån teater och sång, samt i ett fåtal fall andra verksamheter som bland annat dans och bild. Endast 5 procent av Sveriges skolor har ett organiserat samarbete med musik- och kulturskolorna, vilket minskar möjligheten att fullt nyttja kulturskolornas kompetens i skolan.

Inom musik- och kulturskolan finns det samtidigt både möjligheter och begränsningar. Möjligheterna varierar för den elev som vill lära sig spela ett instrument, beroende på vilken kommun man bor i, vilka ekonomiska resurser man har och hur lång kö som finns till det man vill göra. Det är alltså inte självklart att alla barn och ungdomar får möjlighet att gå i en musikskola även om ambitionen är hög och entusiasmen och engagemanget är stort. I tio av landets kommuner finns ingen musik- och kulturskola alls. Flera kommuner har också kraftigt skurit ned på verksamheten, infört högre avgifter och försämrat tillgången för eleverna.

Fel! Okänt namn på

Vi vill i den här motionen peka på vikten att ge alla barn rätt att lära sig spela ett instrument, sjunga i kör eller utvecklas genom och med kultur. Detta skulle kunna ske genom att stärka musik- och kulturskolans roll, och ge större möjligheter för alla elever att delta.

Läraryrket har föreslagit att man gör musik- och kulturskolan till en egen skolform och ge alla elever chansen att delta. Andra förslag som kommit fram i riksdagen tidigare är en särskild musikskolelag. Vi vill att man utreder möjligheten att stärka musik- och kulturskolans roll, för att fler barn och unga ska kunna ta del av den här verksamheten runt om i hela landet. Detta ger riksdagen regeringen tillkänna.

Stockholm den 4 oktober 2012

Tina Ehn (MP)

Agneta Börjesson (MP)

Esabelle Dingizian (MP)

Mats Pertoft (MP)

Jabar Amin (MP)

Valter Mutt (MP)